

Posudek oponenta diplomové práce

Ivana Spěváčková

Verbální komunikace v geometrii na 1. stupni základní školy praktické

Práce je věnována experimentálním výzkumu komunikace dvojic žáků ve věku od 9 do 13 let. Nástrojem je známá technika verbálního přenosu geometrického objektu. Byla použita ve 4 variantách podle přenášeného objektu: barevné tvary, zápalky, tvar ve tvaru, kostky (podle názvosloví autorky). Celkem bylo uskutečněno 32 přenosů po osmi v každém z ročníků 2. až 5. Autorka všechny experimenty evidovala protokolem a pak je zpracovala z hlediska různých kognitivních, sociálních a lingvistických fenoménů. Po administraci jednotlivých sledovaných fenoménů se autorka pokouší o srovnávací analýzu. Nakonec v Závěru formou epizod uvádí několik myšlenek, z nichž některé mají charakter sebereflexe.

Nedostatkem práce je její nesystematičnost. Značný objem informací není utříděn a je prezentován málo ekonomicky. Práce je psána horkou jehlou a to se projevuje i v mnoha drobnostech. Například jednotlivé fenomény (str. 12 – 19) jsou uváděny rozvláchnou a zbytečnou větou typu „Sledovala jsem...“ nebo „Zabývala jsem se...“. Od strany 20 se dikce autorky stává efektivnější. Nebo uprostřed strany 13 se uvádí tři různé situace, které mohly nastat při diktátu. U druhé a třetí situace je řečeno co respondent udělal, ale u první situace toto uvedeno není. Ve výčtu těchto nedostatků by bylo možné pokračovat.

Čtenář, který chce získat vhled do výsledků výzkumu, musí si udělat základní přehled fenoménů sám.

Druhým nedostatkem práce je mělkost analýz. Jednotlivé fenomény nejsou uvedeny do hlubších kontextů, není jasné ani to, proč byly voleny právě tyto fenomény. Například mezi sociálními fenomény schází zásadní fenomén klimatu, o kterém ale autorka píše, když mluví o tom, že při neúspěšném přenosu se žáci vzájemně obviňovali. Mnoho velice provokujících evidencí nechává autorka bez povšimnutí. Zejména zajímavé jsou vývojové komparace, ke kterým vybízí specifická volba žáků v experimentu: žáci 2. ročníku mají skoro stejný biologický věk jako žáci 3. ročníku a podobně je to v komparaci ročníků 4. a 5. Takže např. graf 3 na str. 52 ukazuje, že sledovaný fenomén má biologický, nikoli školní základ. Ale graf 8 na straně 55 (jeho modré sloupce) naopak ukazuje na základ školní, nikoli biologický.

Uvedené nedostatky by jistě byly výrazně menší, kdyby si autorka nebyla položila tak ambiciózní cíle a místo více než dvou tuctů fenoménů soustředila své úsilí na rozpracování čtyř-pěti fenoménů. Přesto uvedené nedostatky je nutno na práci vysoce hodnotit tři věci: poctivost experimentů, objem získaných materiálů (viz rozsáhlé přílohy) a podnětnost, některých výsledků, kterých si možná ani autorka není vědoma. Asi nejsilněji na mne zapůsobil výsledek týkající se průměrné délky

pauz. Na grafu 10 vidíme, že u každého ze zkoumaných prostředí byl průměrný čas pauz s věkem (školním) klesající. Výsledek mne překvapil a bylo by mu dobré věnovat další výzkum. Mohl by být jistou modifikací výzkumů E. Graye o rozsahu spektra odpovědí žáků na různé otázky.

Celkové hodnocení.

Navrhuji uznat ji jako práci diplomovou a navrhuji hodnotit ji známkou *1,7*

V Praze 09.5.2006

Milan Hejný